[1963] 2 ఎస్. సి. ఆర్. 348
1962, ఏప్రిల్, 23

కళ్యాణ్ పీపుల్స్ కో. ఆపరేటివ్ బ్యాంక్

v.

దుల్హన్బీబీ, అక్వాల్ అమీన్సాహెబ్, పాటిల్

(జె. ఎల్. కపూర్, కె. సి. దాస్ గుప్తా మరియు రఘుబర్ దయాళ్ జెజె.)

కో-ఆపరేటివ్ సొసైటీ - ఆర్బిట్రేషన్ ట్రిబ్యునల్, ఎప్పుడు, ఎప్పుడు పనిచేయగలదు. మునుపటి ట్రిబ్యునల్ ముందు తీసుకున్న సాక్ష్యాలపై- అటువంటి సాక్ష్యాలకు పార్టీ సమ్మతించినట్లయితే - తరువాత బాంబే కో-ఆపరేటివ్ సొసైటీస్ యాక్ట్, 1925 (1925 యొక్క బోమ్ 7), సెక్షన్ 54.

బాంబే కో-ఆపరేటివ్ సొసైటీస్ యాక్ట్ సెక్షన్ 54 ప్రకారం పిటిషనర్ కు, రుణం తీసుకున్న వ్యక్తికి, అతని పూచీకత్తుకు మధ్య తలెత్తిన వివాదాన్ని మధ్యవర్తిత్వానికి పంపారు. ముగ్గురు సభ్యులతో కూడిన బోర్డ్ ఆఫ్ ఆర్బిట్రేటర్స్ కొన్ని ఆధారాలను నమోదు చేసిన తరువాత, రుణగ్రహీత యొక్క నామినీ పదవీ విరమణ చేశాడు. ఆ తర్వాత బోర్డును పునర్వ్యవస్థీకరించారు. ఈ బోర్డు కొన్ని సాక్ష్యాలను కూడా నమోదు చేసింది; కానీ కొంతకాలం తరువాత, రుణగ్రహీత యొక్క కొత్తగా నియమించబడిన నామినీ పదవీ విరమణ చేశాడు. మునుపటిలానే మిగిలిన ఇద్దరు సభ్యులతో, రుణగ్రహీత నామినీగా కొత్త సభ్యుడితో బోర్డును కొత్తగా ఏర్పాటు చేశారు. ఈ విధంగా ఏర్పాటు చేసిన బోర్డు మరిన్ని సాక్ష్యాలను నమోదు చేసింది మరియు చివరికి ఈ విషయంలో బోర్డు తన తీర్పును ఇచ్చింది. ఈ తీర్పుపై అసంతృప్తితో బాంబే కో-ఆపరేటివ్ ట్రిబ్యునల్ లో రివిజన్ పిటిషన్ దాఖలు చేసింది. మెరిట్ పై కొన్ని అభ్యంతరాలతో పాటు, గత ఏర్పాటు చేసిన బోర్డు తన ముందు నమోదు చేయని సాక్ష్యాల ఆధారంగా వ్యవహరించిందనే కారణంతో అవార్డు చట్టబద్ధతకు సంబంధించి ప్రాథమిక అభ్యంతరాన్ని తీసుకున్నారు. ట్రిబ్యునల్ ఈ ప్రాథమిక అభ్యంతరాన్ని అంగీకరించి తీర్పును కొట్టివేసి కేసులను అసిస్టెంట్ రిజిస్ట్రార్ కు అప్పగించింది. ఇది జరిగిన కొద్దికాలానికే ఎ మరణించాడు, కానీ ట్రిబ్యునల్ తీర్పును వ్యతిరేకిస్తూ అతని వారసులు మరియు న్యాయ ప్రతినిధులు రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 227 కింద బాంబే హైకోర్టును ఆశ్రయించారు. ట్రిబ్యునల్ ఇచ్చిన ఉత్తర్వులను కొట్టివేసి పునరుద్ధరించింది. బోర్డ్ ఆఫ్ ఆర్బిట్రేటర్స్ ఇచ్చిన తీర్పు. ప్రత్యేక సెలవు ద్వారా బ్యాంకు సుప్రీంకోర్టుకు అప్పీలుకు వచ్చింది.

ట్రిబ్యునల్ ముందు తీసుకోని కొన్ని సాక్ష్యాలను సాక్ష్యాలుగా పరిగణించి పరిగణనలోకి తీసుకోవాలని పక్షాలు స్పష్టంగా లేదా పరోక్షంగా అంగీకరిస్తే, ట్రిబ్యునల్ తన ముందు తీసుకోని అటువంటి సాక్ష్యాలపై చర్య తీసుకోవడం తప్పు లేదా చట్టవిరుద్ధం కాదు. రుజువు విధానం అనేది ఒక ప్రక్రియకు సంబంధించిన ప్రశ్న మరియు దానిని మాఫీ చేసే సామర్థ్యం కలిగి ఉంటుంది, అందువల్ల సివిల్ స్వభావం కలిగిన మునుపటి జ్యుడీషియల్ ప్రొసీడింగ్ లో తీసుకున్న సాక్ష్యాలను పక్షాల సమ్మతితో తదుపరి ప్రొసీడింగ్స్ లో ఆమోదించవచ్చు.

ఎవిడెన్స్ యాక్ట్ వర్తించే ప్రొసీడింగ్స్ లో ఎవిడెన్స్ యాక్ట్ కింద సంబంధం లేనిది, పక్షాల సమ్మతితో సంబంధితమైనదిగా చేయలేనప్పటికీ, పార్టీలు అంగీకరిస్తే, సంబంధిత సాక్ష్యాలను సాధారణ పద్ధతిని అనుసరించకుండా కోర్టు లేదా ట్రిబ్యునల్ పరిశీలనకు తీసుకురావచ్చు.

మునుపటి కోర్టు లేదా ట్రిబ్యునల్ ముందు ఇప్పటికే నమోదు చేయబడిన సాక్ష్యాలపై ముందుకు సాగడానికి ఒక పక్షం కోర్టు లేదా ట్రిబ్యునల్ ముందు ఎటువంటి అభ్యంతరాన్ని లేవనెత్తడమే కాకుండా, గతంలో నమోదు చేసిన అటువంటి సాక్ష్యాలపై చర్య తీసుకోవడానికి కోర్టు లేదా ట్రిబ్యునల్ ను పరోక్షంగా ఆహ్వానించినప్పుడు, అటువంటి సాక్ష్యాలను పరిగణనలోకి తీసుకున్న కోర్టు లేదా ట్రిబ్యునల్ పై తరువాత అభ్యంతరం వ్యక్తం చేయడానికి అనుమతించబడదు.

ట్రిబ్యునల్ తన ముందు లేవనెత్తిన ప్రాథమిక అభ్యంతరాన్ని అనుమతించడం తప్పని హైకోర్టు నిర్ధారణకు వచ్చినప్పటికీ, ట్రిబ్యునల్ ముందు తాము పరిగణనలోకి తీసుకోని ఇతర ప్రశ్నలు లేవనెత్తిన విషయాన్ని విస్మరించే హక్కు హైకోర్టుకు లేదు. ట్రిబ్యునల్ ఉత్తర్వులను పక్కనపెట్టి వాటి మెరిట్ ఆధారంగా రివిజన్ కోసం వచ్చిన దరఖాస్తులను తేల్చేలా ఆదేశించడమే ఇలాంటి కేసులో జారీ చేయాల్సిన సరైన ఆదేశం.

సివిల్ అప్పీలేట్ జ్యూరీ: సివిల్ అప్పీల్ నెంబర్లు 1956 యొక్క 555 మరియు 556.

1956 జూలై 17 న బాంబే హైకోర్టు ఇచ్చిన తీర్పు, 1956 స్పెషల్ సివిల్ అప్లికేషన్స్ నంబర్లు 580, 581 లో ప్రత్యేక సెలవుపై అప్పీల్ చేశారు.

పిటిషనర్ల తరఫున ఎ.వి.విశ్వనాథశాస్త్రి, బి.ఆర్.నాయక్, అనీత్ లాల్ వాదనలు వినిపించారు.

అబ్దుర్రహ్మాన్ ఆడమ్ ఒమర్, ఎస్.ఎన్.ఆండ్లే, రామేశ్వర్ నాథ్, పి.ఎల్.వోహ్రా ప్రతివాదులకు నం.1, 3 నుంచి 6 వరకు ఉన్నారు.

1962. ఏప్రిల్ 23 న కోర్టు ఇచ్చిన తీర్పు

దాస్ గుప్తా, జె. బాంబే కో-ఆపరేటివ్ సొసైటీస్ యాక్ట్, 1925 లోని సెక్షన్ 54 ప్రకారం మధ్యవర్తిత్వానికి వారు సూచించిన రుణాలకు సంబంధించి పూచీకత్తుగా నిలిచిన ఒక కో-ఆపరేటివ్ బ్యాంక్ మరియు బ్యాంకు నుండి రుణాలు తీసుకున్న అమీన్ సాహెబ్ పాటిల్ అనే వ్యక్తి మధ్య వివాదాలు తలెత్తాయి. మధ్యవర్తుల బోర్డులో మొదట ఎల్.వి.ఫడ్కే, సి.ఐ.సి.ఫడ్కే, త్రిలోకేకర్ ఉండేవారు. బోర్డు అనేక సమావేశాలు నిర్వహించి, కొన్ని సాక్ష్యాలను నమోదు చేసిన తరువాత, రుణగ్రహీత అమీన్ సాహెబ్ యొక్క నామినీ అయిన శ్రీ త్రిలోకేకర్ పదవీ విరమణ చేశారు. ఆ తర్వాత రుణగ్రహీత కొత్త నామినీగా కొత్వాల్ తో బోర్డును తిరిగి ఏర్పాటు చేశారు. ఈ బోర్డు కొన్ని ఆధారాలను కూడా నమోదు చేసింది, కానీ కొంతకాలం తరువాత ఎం.ఆర్.కొత్వాల్ కూడా పదవీ విరమణ చేశాడు. మునుపటిలానే మిగిలిన ఇద్దరు సభ్యులు మరియు రుణగ్రహీత యొక్క నామినీగా శ్రీ ఎమ్.డి.ఠాకూర్ లతో బోర్డును కొత్తగా ఏర్పాటు చేశారు. ఈ విధంగా ఏర్పాటు చేయబడిన బోర్డు ద్వారా మరిన్ని సాక్ష్యాలను నమోదు చేయబడింది మరియు చివరకు బోర్డు 1955 మార్చి 14 న ఈ విషయాలలో తన తీర్పును ఇచ్చింది.

ఈ అవార్డులతో సంతృప్తి చెందని అమీన్ సాహెబ్ బాంబే కో-ఆపరేటివ్ ట్రిబ్యునల్ ముందు రెండు రివిజన్ పిటిషన్లు దాఖలు చేశాడు. అవార్డుల అర్హతలపై కొన్ని అభ్యంతరాలతో పాటు అవార్డుల చట్టబద్ధతకు సంబంధించి ట్రిబ్యునల్ ముందు ప్రాథమిక అభ్యంతరాన్ని కూడా తీసుకున్నారు.లాస్ట్ ఏర్పాటు చేసిన బోర్డు తమ ముందు నమోదు చేయని సాక్ష్యాల ఆధారంగా వ్యవహరించింది. ట్రిబ్యునల్ ఈ ప్రాథమిక అభ్యంతరాన్ని అంగీకరించింది, అవార్డులను పక్కనపెట్టి, కేసులను తిరిగి విచారణ కోసం అసిస్టెంట్ రిజిస్ట్రార్ కు అప్పగించింది.

ఇది జరిగిన కొద్దికాలానికే అమీన్ సాహెబ్ మరణించాడు, కానీ ట్రిబ్యునల్ తీర్పుకు వ్యతిరేకంగా అతని వారసులు మరియు న్యాయ ప్రతినిధులు రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 227 కింద బాంబే హైకోర్టులో రెండు పిటిషన్లు దాఖలు చేశారు. ఇరుపక్షాల పూర్తి అవగాహనతో, ఇరువైపులా ఎలాంటి అభ్యంతరాలు లేకుండా గత బోర్డులు నమోదు చేసిన సాక్ష్యాధారాలను అమర్చడంలో ఆర్బిట్రేటర్ల బోర్డు చట్టవిరుద్ధంగా వ్యవహరించిందని భావించి ట్రిబ్యునల్ తప్పు చేసిందని హైకోర్టు అభిప్రాయపడింది. తదనుగుణంగా ట్రిబ్యునల్ ఆదేశాలను కొట్టివేసి, మధ్యవర్తుల మండలి ఇచ్చిన తీర్పులను పునరుద్ధరించారు. ఈ కోర్టు నుంచి ప్రత్యేక సెలవు పొందిన తర్వాత హైకోర్టు తీర్పుపై బ్యాంక్ ఇప్పుడు అప్పీల్ చేసింది.

అప్పీలుకు మద్దతుగా మా ముందు మూడు అంశాలను లేవనెత్తుతున్నాం. మొదటిది, గత బోర్డులు నమోదు చేసిన సాక్ష్యాల ఆధారంగా బోర్డు చట్టవిరుద్ధంగా వ్యవహరించిందని చెప్పడంలో ట్రిబ్యునల్ ఎటువంటి తప్పు చేయలేదు. రెండోది, బోర్డు తప్పు చేసినా రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 227 ప్రకారం హైకోర్టు జోక్యం చేసుకునే హక్కు లేని తప్పు

కాదని కోరారు. చివరగా ట్రిబ్యునల్ ప్రాథమిక అంశాల ఆధారంగానే దరఖాస్తును పరిష్కరించిందని, మెరిట్ ఆధారంగా పరిగణనలోకి తీసుకోనప్పుడు హైకోర్టు తీర్పులను పక్కన పెట్టడం సమంజసం కాదని వాదించారు. మా అభిప్రాయం ప్రకారం మొదటి రెండు వాదనల్లో వాస్తవం లేదు. సాధారణంగా హైకోర్టు సూచించినట్లు ట్రిబ్యునల్ తన ముందు తీసుకోని సాక్ష్యాలపై చర్యలు తీసుకోవడం తప్పు, చట్టవిరుద్ధం. ట్రిబ్యునల్ ముందు తీసుకోని కొన్ని సాక్ష్యాలను సాక్ష్యాలుగా పరిగణించి పరిగణనలోకి తీసుకోవాలని పార్టీలు స్పష్టంగా లేదా పరోక్షంగా అంగీకరించినప్పుడు పరిస్థితి భిన్నంగా ఉంటుంది. రుజువు చేసే విధానం అనేది ప్రక్రియకు సంబంధించిన అంశమని, దానిని మాఫీ చేసే అవకాశం ఉందని, అందువల్ల మునుపటి జ్యుడీషియల్ ప్రొసీడింగ్ లో తీసుకున్న సాక్ష్యాలను తదుపరి విచారణలో పక్షాల సమ్మతితో ఆమోదించవచ్చని చట్టం నిర్ధారించింది. సివిల్ స్వభావం కలిగిన ప్రొసీడింగ్స్ కు ఇది వర్తిస్తుంది. ఎవిడెన్స్ యాక్ట్ వర్తించే ప్రొసీడింగ్స్ లో, పార్టీల సమ్మతితో సంబంధితమైన ప్రొసీడింగ్స్ లో ఎవిడెన్స్ యాక్ట్ కింద సంబంధం లేనిది సాధ్యం కానప్పటికీ, పార్టీలు అంగీకరిస్తే, రెగ్యులర్ మోడ్ ను అనుసరించకుండా సంబంధిత సాక్ష్యాలను కోర్టు లేదా ట్రిబ్యునల్ పరిశీలనకు తీసుకురావచ్చు. ఈ నిబంధన వెనుక ఉన్న కారణం ఏమిటంటే, ఒక నిర్దిష్ట వాస్తవాన్ని కోర్టు ముందుకు తీసుకువచ్చిన విధానం తగినంతగా రుజువు చేసిందని అవతలి పక్షం ఇప్పటికే అంగీకరించినప్పుడు ఏదైనా పార్టీని నిర్దిష్ట వాస్తవాన్ని నిరూపించమని అడగడం అన్యాయమే. అందువల్ల ఈ కేసుల వాస్తవాల దృష్ట్యా, అప్పీలుదారు బ్యాంకు మునుపటి బోర్డుల ముందు ఇప్పటికే నమోదు చేసిన సాక్ష్యాలపై చివరిగా ఏర్పాటు చేసిన ప్రొసీడింగ్ గా బోర్డుపై ఎటువంటి అభ్యంతరాలు వ్యక్తం చేయకపోవడమే కాకుండా, ఇంతకు ముందు నమోదు చేసిన అటువంటి సాక్ష్యాలపై చర్యలు తీసుకోవాలని బోర్డును ఆహ్వానించినట్లు కనిపించినప్పుడు, తీర్పు వ్యతిరేకంగా ఉన్నందున మాత్రమే బోర్డు సాక్ష్యాలను పరిగణనలోకి తీసుకుందని పిటిషనర్ తరువాత అభ్యంతరం వ్యక్తం చేయడానికి అనుమతించలేమని మేము అభిప్రాయపడుతున్నాము. ఇది. ట్రిబ్యునల్ మరోలా ఆలోచించడం స్పష్టంగా తప్పు అని, ఆ పొరపాటు రికార్డులో స్పష్టంగా కనిపించే పొరపాటుగా పరిగణించలేమని, అందువల్ల ట్రిబ్యునల్ ఆదేశాల్లో జోక్యం చేసుకునే అధికారం మాత్రమే కాకుండా విధులు కూడా హైకోర్టుకు ఉన్నాయని పేర్కొన్నారు.

అయితే ట్రిబ్యునల్ తన ముందు లేవనెత్తిన ప్రాథమిక అభ్యంతరాన్ని అనుమతించడం తప్పని నిర్ధారణకు వచ్చిన హైకోర్టు ట్రిబ్యునల్ ముందు పరిగణనలోకి తీసుకోని ఇతర ప్రశ్నలను లేవనెత్తిన విషయాన్ని విస్మరించే అర్హత లేదని మాకు అనిపిస్తోంది. అటువంటి సందర్భంలో ట్రిబ్యునల్ ఇచ్చిన ఉత్తర్వులను పక్కనపెట్టి, వాటి మెరిట్ ఆధారంగా రివిజన్ కోసం వచ్చిన దరఖాస్తులను నిర్ణయించమని ఆదేశించడమే సరైన ఉత్తర్వు అని మా అభిప్రాయం. అందువల్ల అప్పీళ్లను పాక్షికంగా అనుమతిస్తున్నాం, కేసులను అసిస్టెంట్ రిజిస్ట్రార్ కు అప్పగిస్తూ ట్రిబ్యునల్ ఇచ్చిన ఉత్తర్వులను కొట్టివేయాలని, అయితే ట్రిబ్యునల్ ఇప్పుడు వాటి మెరిట్ ఆధారంగా రివిజన్ దరఖాస్తులను విచారించాలని హైకోర్టు ఇచ్చిన ఉత్తర్వులను సవరించాలని ఆదేశిస్తున్నాం. ఈ కేసు పరిస్థితులలో పార్టీలు తమ సొంత ఖర్చులను భరించాలని మేము ఆదేశిస్తున్నాము .

అప్పీళ్లకు పాక్షికంగా అనుమతి ఇవ్వడమైనది.